

PŘEDMLUVA

Mnoho se změnilo od dob, kdy Tantágata podle přesvědčení svých vyznavačů dosáhl pod stromem *bódhí* probuzení. Dnešní Bódhgája – místo, kde k této události mělo dojít – tuto změnu jasně odráží. Je spíše turistickou atrakcí a místem, kde se potkávají neindičtí zájemci o buddhismus. Malou buddhistickou kapkou v širokém hinduistickém moři.

Buddhismus z Indie prakticky vymizel a v dnešní době je zde oživován především zahraničními misiiemi. Centrum buddhismu se přesouvalo podle toho, jak se toto náboženství během dvou a půl tisíce let šířilo do různých částí světa. Na své pouti se buddhismus vždy proměňoval podle konkrétních dobových sociálních a kulturních podmínek.

Dnes je buddhismus globálním fenoménem, a to nejen díky svému geografickému rozšíření. V „globální vesnici“ je buddhismus silně internacionalizován – buddhisté z Asie šíří *dharmu* na Západě a jejich západní kolegové zase přinášejí podporu a nové impulsy pro oživování tohoto světónázoru v asijských zemích. V době globalizace sílí v buddhismu také reflexe globálních problémů (rozpor mezi bohatým Severem a chudým Jihem, otázka lidských práv či problém poškozování životního prostředí) a snaha o jejich vysvětlení a řešení na základě buddhistických principů. Předložený text se pokouší zachytit tento zřetelný obrat buddhismu k sociálním a environmentálním problémům a ilustrovat jej na příkladě několika význačných představitelů angažovaného buddhismu druhé poloviny 20. století.

Rád bych na tomto místě poděkoval Vzdělávací nadaci Jana Husa (Brno) a The Spalding Trust (Oxford), které podpořily projekt „Buddhismus na Západě“, v jehož rámci pro mne získala podoba současného západního buddhismu zřetelnější kontury, a Grantové agentuře České republiky za podporu projektu „Nová náboženská hnutí a ekologický problém“. Můj dík patří též Luboši Bělkovi, Jiřímu Holbovi, Jolaně Navrátilové, Lubomírovi Ondračkovi, Daliboru Papouškovi, Ivě Prokopové, Martinu Slobodníkovi a Janě Ogrocké za jejich pomoc při obsahovém i formálním zpracování textu.

Bódhgája 3. 3. 2000

